

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

Stockholm
2010-04-19

Vår referens
R. Källström

Dnr
526-197-09 Rt

Förslag till förändringar i miljöbalken (1998:808) och förordning (1998:940) om avgifter och tillsyn enligt miljöbalken (FAPT)

Företagarna har fått möjligheten att yttra sig över ovan rubricerad remiss och har valt att besvara de Övergripande frågorna (numrerade 1-3) samt den första frågan (A), av de tre specifika frågor Naturvårdsverket ställer till remissinstanserna.

1. Generella synpunkter på redovisningen och förslagen

Bristfällig tillsyn

Naturvårdsverket konstaterar att den operativa tillsynen för vattenverksamhet idag är bristfällig. Företagarna instämmer i konstaterandet och vill därför starkt betona att om avgifterna höjs måste de användas till en ambitions- och kvalitetshöjning inom tillsynen. Förutsättningen för en avgiftshöjning är, enligt Företagarna, att ersättningen till största delen används till en större och bättre motprestation från myndigheternas sida.

Administrativa kostnader

Bland de mål som anges för avgiftssystemet för vattenverksamhet framhålls att det måste bli mindre administrativt betungande för myndigheterna. Företagarna saknar en liknande målsättning vad det gäller verksamhetsutövarens administrativa kostnader, det är om än viktigare att de hålls så låga som möjligt. Företagarna anser det mycket viktigt att revideringen av myndigheternas interna redovisningssystem och rapportering av uppgifter till central nivå inte leder till ökade administrativa kostnader. Det vore olyckligt både privat- och samhällsekonomiskt, då ökade kostnader måste bekostas av endera verksamhetsutövarna eller skattebetalarna

Avgifterna bör vara rättvisa och förutsägbara

Med nuvarande avgiftssystem är det svårt för den sökande att förutse hur stor kostnaden till staten blir i form av avgift samt ersättning för rättegångskostnader. Den varierande tillämpningen av möjligheten för myndigheten att begära ersättning för rättegångskostnader är orättvis för verksamhetsutövaren, då vissa får betala och andra slipper. Det är också en oförutsägbar avgift, då verksamhetsutövaren inte i förväg vet om myndigheten kommer att begära ersättning. Företagarna anser att de nya avgifterna måste vara rättvisa och förutsägbara. I annat fall försvårar man en effektiv drift för de verksamhetsutövare, ofta privatpersoner, som driver vattenverksamhet.

Kvaliteten på ansökningarna

Syftet med ersättningsystemet för rättegångskostnader är att hålla uppe kvaliteten på tillståndsansökningarna (högre ersättningskrav för sämre ansökan). Förslaget med tilläggsavgift

för komplettering är ett sätt att hålla uppe kvaliteten enligt utredningen. Tilläggsavgifterna föreslås bli fler, vilket gör att det kommer bli lite krångligare att räkna ut den totala provningsavgiften, men sambandet ska bli tydligare. Utredningen bedömer inte att kvaliteten kommer att påverkas av ändringarna. Företagarna vill påpeka att små företag ofta har färre resurser att sätta sig in i lagtext och sämre kompetens och vana att tolka den. Det gör dem extra sårbara när provningsavgiften blir krångligare att räkna ut och det ska tolkas vad som anses vara en god kvalitet på en ansökan. Effekten skulle kunna mildras om tillsynen var mer främjande och stödjande. Företagarna förespråkar även en dörr in, vilket i detta fall skulle kunna innebära en nationell miljöportal (eller liknande) där information och rådgivning fanns tillgänglig för företagen.

2. Behovet av provning och tillsyn för vattenverksamhet i jämförelse med tillgängliga resurser

Företagarna har ingen inblick i myndigheternas resurser för tillsyn utöver det som framkommit i förslaget, och kan därför inte göra någon sådan jämförelse. Generellt sett vet vi från såväl erfarenheter som undersökningar att företagen är positiva till tillsynsbesök.¹ Särskilt tydligt är detta i småföretag, där man gärna vill ha fler besök och en större möjlighet att diskutera miljöfrågor. Småföretagen saknar dessutom ett resultatriktat tänkande på tillsynen från myndigheternas sida. Det är idag långt mellan tillsynsbesöken i småföretagen och om man ska acceptera att betala högre avgifter kommer man samtidigt kräva att tillsynen blir bättre och sker mer kontinuerlig.

3. Öronmärkning av anslag till provning och tillsyn

Man hävdar i förslaget att en öronmärkning av anslagen skulle möjliggöra att en centralt beslutad ambitionshöjning inom tillsynen verkligen får genomslag. Vidare skriver man att en ambitionshöjning med nödvändighet kommer att kosta mer pengar och att avgifterna därför måste höjas om även ambitionen ska höjas. Företagarna är tveksamma till påståendet, då det bör finnas en relativt stor effektiviseringspotential som kan hålla tillbaka ökningen av kostnader. Det gör även att en automatisk uppräkningsvare vore olycklig, då avgifterna ska spegla de verkliga kostnaderna. Det bästa vore om avgiftssystemet gav myndigheterna incitament att effektivisera provnings- och tillsynsarbetet, och vi föreslår att möjligheterna till det undersöks.

A. Vilka blir de ekonomiska konsekvenserna för enskilda verksamhetsutövare och för branschen om föreslagna avgifter genomförs?

I förslaget påpekas att provning och tillsyn huvudsakligen finansierats via skattemedel (tillsynen av vattenverksamhet skattefinansieras idag till 90 procent) och att det därför behövs en uppdatering av avgifterna och en högre debiteringsgrad. Företagarna delar den miljörättsliga principen om att förorenaren betalar ska gälla i så stor utsträckning som möjligt. Dock är Företagarna oroliga för de ekonomiska konsekvenserna av så pass kraftiga höjningar som förslaget förespråkar. Det rör sig om höjningar på 260 procent för provning av markavvattnings och 65-70 procent för provning av övrig vattenverksamhet. Det betyder att en provning för markavvattnings som tidigare kostade 1200 kronor nu planeras kosta 11 000 kronor och lägsta

¹ Se bland annat ”Miljö- och arbetsmiljöinsyn i små företag” IVL Rapport B1638.

grundavgiften för provning av vattenverksamhet höjs från 1500 kronor till 7000 kronor. I de fall där den enskilde verksamhetsutövaren kan identifieras (finns många herrelösa dammar) rör det sig ofta om privatpersoner, eller privatpersoner i föreningar, för vilka en höjning i den storleksordningen kommer vara klart kännbar. Avgiftshöjningarna måste således tydligt och i god tid kommuniceras och vi förespråkar att de införs stegvis.

Företagarna

Lars Jagrén
Chef Analys & Opinion

Rebecca Källström